

Titulació	Tipus	Curs
Estudis d'Espanyol i Xinès: Llengua, Literatura i Cultura	OB	3
Estudis d'Anglès i Espanyol	OB	3
Estudis de Català i Espanyol	OB	3

Professor/a de contacte

Nom : José Ramón Lopez Garcia

Correu electrònic : joseramon.lopez@uab.cat

Equip docent

Francisca Montiel Rayo

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i obligatòries, haver adquirit les competències necessàries, haurà de ser capaç d'expressar-se de forma adequada oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuais errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final (0,25 punts per falta).

Es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes estilístiques específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen implicarà, automàticament, la qualificació de suspens (0).

Objectius

Proporcionar a l'alumnat un coneixement bàsic del procés de la literatura espanyola des dels anys vint del segle XX fins a les primeres dècades del present segle XXI, obtingut mitjançant la lectura d'algunes de les seves obres fonamentals i de la seva relació amb el seu moment històric, així com una sèrie d'eines bàsiques en l'estudi i l'anàlisi dels textos de la literatura espanyola contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
2. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
3. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
4. Discriminar i reunir la bibliografia crítica bàsica que ha conformat el camp d'estudi de les principals obres i autors de la matèria.
5. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
6. Discriminar i analitzar les principals característiques dels gèneres de la literatura contemporània.
7. Contextualitzar socialment i ideològicament la producció literària contemporània.
8. Relacionar aspectes literaris de diferents obres de la literatura espanyola contemporània.
9. Comentar un text contemporani amb les figures de pensament i d'expressió.
10. Analitzar críticament un text dramàtic contemporani i ser capaç de redactar-ne un comentari de text.
11. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic i en la transmissió dels seus coneixements.
12. Comentar un text tenint en compte les figures de pensament i d'expressió.
13. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte el seu context històric i social.
14. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
15. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.

Continguts

TEMES I LECTURES OBLIGATÒRIES (*)

1. De les avantguardes artístiques a la "literatura de avanzada":

1.1. El surrealisme.

(*) García Lorca, Federico. *Poeta en Nueva York*.

1.2. La novel·la social.

(*) Carnés, Luisa. *Tea rooms. Mujeres obreras*.

2. La literatura espanyola durant la guerra civil i la postguerra:

2.1. L'exili republicà: El teatre i gèneres narratius.

(*) Aub, Max, *Escritos sobre el exilio*.

2.2. La dictadura franquista: gèneres narratius.

(*) Martín Gaité, Carmen, *Las ataduras*.

3. Literatura espanyola i societat democràtica:

3.1. La poesia de l'experiència i altres tendències poètiques.

(*) García Montero, Luis, *Habitaciones separadas*.

3.2. Literatura de la memòria: El teatre.

(*) Mayorga, Juan. *Himmelweg*.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tutories	12	0,48	
Classes magistrals i pràctiques	60	2,4	
Estudi personal i realització de treballs, comentaris analítics i presentacions	75	3	

L'aprenentatge d'aquesta assignatura pel que fa a l'alumnat es distribueix de la següent manera:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en els quals es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tota mena de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literari.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de proves escrites i de presentacions orals.
- Activitats d'avaluació (5%). L'avaluació de l'assignatura es farà mitjançant presentacions orals i proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació: lliurament de breus qüestionaris sobre les lectures abans del seu comentari a classe.	10%	0	0	1, 5, 8, 11, 12, 13, 14
Primera prova escrita	35%	1,5	0,06	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Segona prova escrita	35%	1,5	0,06	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Lectura de la bibliografia obligatòria prèviament determinada pel professor sobre la qual versarà una activitat que es realitzarà a classe a la data que s'acordi al principi de curs.	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

La qualificació final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant les següents quatre notes parcials (s'indica, entre parèntesi, el seu valor a la nota final):

- 1) Assistència i participació: lliurament de breus qüestionaris sobre les lectures abans del seu comentari a classe (10%).
- 2) Lectura de la bibliografia obligatòria prèviament determinada pel professor sobre la qual versarà una activitat que es realitzarà a classe a la data que s'acordi al principi de curs [20%].
- 3) Una prova escrita sobre la primera part del temari i les tres primeres lectures [35%].
- 4) Una prova escrita sobre la segona part del temari i les tres últimes lectures [35%].

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, ús no autoritzat de la IA, etc.) no són recuperables.

En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

La revisió de les proves es realitzarà en una entrevista prèviament convinguda amb el professor.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir, com a mínim, un 5 a la mitjana ponderada de les activitats d'avaluació.

Els estudiants que no assoleixin aquesta nota i que hagin estat avaluats prèviament d'un mínim de les dues terceres parts de l'assignatura, podran participar en la recuperació (de la qual queda exclosa l'activitat sobre bibliografia), sempre que hagin obtingut una nota mitjana mínima de 3,5. La nota obtinguda a la recuperació substituirà la qualificació aconseguida inicialment per al càlcul final de la mitjana ponderada.

L'estudiant rebrà la qualificació de no avaluable quan no hagi realitzat més del 30% de les activitats

d'avaluació.

Avaluació única

Els estudiants que s'hagin acollit a aquesta modalitat d'avaluació hauran de lliurar i realitzar les activitats avaluatives següents el dia que es determini al calendari d'avaluació que es farà públic durant la primera setmana del curs:

1. Treball de lectura i anàlisi de la bibliografia prèviament determinada: 30%.
2. Examen parcial 1: 35%.
3. Examen parcial 2: 35%.

L'estudiant podrà fer la recuperació del curs en el cas d'haver realitzat les tres activitats (activitat sobre la bibliografia i les dues proves escrites) i tenir una nota de conjunt igual o superior a 3,5. El resultat de la prova de recuperació substituirà la nota de la prova suspesa per calcular la nota final de l'assignatura.

Els estudiants Erasmus que demanin avançar un examen han de presentar al professor/a un document escrit de la seva universitat d'origen que en justifiqui la sol·licitud.

Bibliografia

Edicions de les lectures obligatòries

- 1) García Lorca, Federico. *Poeta en Nueva York*, edición de Piero Menarini, Madrid, Espasa Calpe, Colección austral. Poesía, 146, 2009; Edición de Andrew A. Anderson. Barcelona, Galaxia Gutenberg, 2013.
- 2) Carnés, Luisa. *Tea rooms. Mujeres obreras*, edición de Antonio Plaza, Gijón, Hoja de Lata, 2016.
- 3) Aub, Max. *Escritos sobre el exilio*, edición de Manuel Aznar Soler. Sevilla, Renacimiento, Biblioteca del Exilio-36, 2008.
- 4) Martín Gaité, Carmen. *Las ataduras*, prólogo de Ana María Moix, Madrid, Siruela, 2020; Madrid, Debolsillo, 2025.
- 5) García Montero, Luis, *Habitaciones separadas*. Madrid, Visor. 1994; *Habitaciones separadas (Veinte años sí es algo)*, prólogo de Jesús García Sánchez, edición de Juan Carlos Abril, Madrid, Visor, 2014.
- 6) Mayorga, Juan. *Himmelweg. El jardín quemado*, edición de Emilio Peral Vega, Madrid, Cátedra, 2024.

GENERAL

GARCÍA DE LA CONCHA, Víctor (ed.) (1984). *Época contemporánea: 1914-1939, tomo 7 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona: Crítica.

GRACIA, Jordi (ed.) (2000). *Los nuevos nombres: 1975-2000. Primer suplemento, tomo 9/1 de la Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

GRACIA, Jordi y RÓDENAS DE MOYA, Domingo (2011). *Historia de la literatura española. 7. Derrota y restitución de la Modernidad (1939-2000)*. Barcelona: Crítica.

MAINER, José-Carlos (1981^{2a}). *La edad de plata (1902-1939). Ensayo de interpretación de un proceso cultural*. Madrid: Cátedra.

MAINER, José-Carlos (ed.) (1979). *Modernismo y 98, tomo 6 de la Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

MAINER, José-Carlos (ed.) (1994). *Modernismo y 98. Primer suplemento, tomo 6/1 de la Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

MAINER, José-Carlos (2010). *Historia de la literatura española. 6. Modernidad y nacionalismo (1900-1939)*, dirigida por José-Carlos Mainer. Barcelona: Crítica.

PRIETO DE PAULA, Ángel Luis y LANGA PIZARRO, Mara (2007). *Manual de literatura española actual: de la transición al tercer milenio*. Madrid: Castalia.

SÁNCHEZ VIDAL, Agustín (ed.) (1995). *Época contemporánea: 1914-1939*. Primer suplemento, tomo 7/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica.

SANZ VILLANUEVA, Santos (ed.) (1999). *Época contemporánea: 1939-1975*. Primer suplemento, tomo 8/1 de *Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

VILLANUEVA, Darío (ed.) (1992). *Los nuevos nombres: 1975-1990*, tomo 9 de *Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

YNDURÁIN, Domingo (ed.) (1980). *Época contemporánea: 1939-1980*, tomo 8 de *Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

FEDERICO GARCÍA LORCA, **POETA EN NUEVA YORK**

FERNÁNDEZ CIFUENTES, Luis (ed.) (2005). *Estudios sobre la poesía de Lorca*, Madrid, Istmo.

GARCÍA POSADA, Miguel (1981). *Lorca: interpretación de "Poeta en Nueva York"*, Madrid, Akal.

GEIST, Anthony L. (1986), "Las mariposas en la barba: una lectura de *Poeta en Nueva York*", *Cuadernos Hispanoamericanos*, 435-436, pp. 547-566.

GIBSON, Ian (1987). *Federico García Lorca. De Nueva York a Fuente Grande (1929-1936)*, Barcelona, Grijalbo.

HARRIS, Derek (1978). *García Lorca. Poeta en Nueva York*, Londres, Grant and Cutler.

IGLESIAS ARELLANO, Mariana (2021). *El amor y la transformación en "Poeta en Nueva York"*. Granada: Universidad de Granada.

LLERA, José Antonio (2013). *Lorca en Nueva York: una poética del grito*, Kassel, Reichenburger.

LLERA, José Antonio (2018). *Donde meriendan muerte los borrachos: lecturas de "Poeta en Nueva York"*. Mérida: Editora Regional de Extremadura.

MAURER, Christopher y ANDERSON, Andrew A. (eds.) (2013). *Federico García Lorca en Nueva York y La Habana. Cartas y recuerdos*. Barcelona: Galaxia Gutenberg / Círculo de Lectores.

SORIA OLMEDO, Andrés (2004). *Fábula de fuentes: tradición y vida literaria en Federico García Lorca*. Madrid: Publicaciones de la Residencia de Estudiantes.

LUISA CARNÉS, **TEA ROOMS**

ARIAS CAREAGA, Raquel (2017). "La literatura de Luisa Carnés durante la Segunda República: *Tea rooms*", *Cultura de la República*, 1, pp. 55-72. Disponible en: <https://revistas.uam.es/index.php/crepublica/article/view/7621>

Cultura de la República, 7 (2023). Monográfico dedicado a Luisa Carnés. Disponible en: <https://revistas.uam.es/crepublica/issue/view/1212>

HELLÍN NISTAL, Lucía (2019). "*Tea Rooms. Mujeres obreras: una novela de avanzada de Luisa Carnés*", *Kamchatka*, 14, pp. 179-202. Disponible en: <https://ojs.uv.es/index.php/kamchatka/article/view/13806>

OLMEDO, Iliana (2014a). "El trabajo femenino en la novela de la Segunda República: *Tea rooms* (1934) de Luisa Carnés", *RILCE*, 30 (2), pp. 503-524. Disponible en:

<https://revistas.unav.edu/index.php/rilce/article/view/232>

OLMEDO, Iliana (2014b). *Itinerarios del exilio. La obra narrativa de Luisa Carnés*. Sevilla, Renacimiento

SOMOLINOS MOLINA, Cristina (2022). *Rojas las manos: mujeres trabajadoras en la narrativa española contemporánea*. Granada: Comares.

SOMOLINOS MOLINA, Cristina (2023). "La 'mujer nueva' ha hablado": diálogos entre Luisa Carnés y Alexandra Kollontai en *Tea rooms. Mujeres obreras (1934)*". Castilla. Estudios de Literatura, (14), 833-861. <https://doi.org/10.24197/cel.14.2023.833-861>

MAX AUB, ***Escritos en el exilio***

Alonso, Cecilio (ed.), *Actas del Congreso Internacional "Max Aub y el laberinto español" (Valencia-Segorbe, 1993)*, Valencia, Ayuntamiento de Valencia, 1996, II tomos.

Aznar Soler, Manuel, *Los laberintos del exilio. Diecisiete estudios sobre la obra literaria de Max Aub*, Sevilla, Renacimiento, 2003.

Buschmann, Albrecht, *Max Aub entre vanguardia y exilio*. Sevilla, Renacimiento, 2022.

Caudet, Francisco, *Galdós y Max Aub: poéticas del realismo*. Alicante, Universidad de Alicante, 2011.

El Correo de Euclides: anuario científico de la Fundación Max Aub (2006-...): <http://www.maxaub.org/>

Entresiglos. Max Aub: <http://www.uv.es/entresiglos/max/>

Faber, Sebastiaan, "Un pasado que no fue, un futuro imposible. Juegos parahistóricos en los cuentos del exilio de Max Aub", *Clío*, 18 (noviembre de 2000): <http://clio.rediris.es/exilio/Aub/aub.htm>

Malgat, Gérard, *Max Aub y Francia o la esperanza traicionada*, Sevilla, Renacimiento, 2007.

Monti, Silvia (ed.), *Max aub de la farsa a la tragedia. Actas de las Jornadas de estudio (Verona, 13-14 de junio de 2003)*, Verona, Edizioni Fiorini-Università degli Studi di Verona. Dipartimento di Romanistica, 2004.

Moraleda García, Pilar, *Temas y técnicas del teatro menor de Max Aub*, Córdoba, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Córdoba, 1989.

Sánchez, Zapatero, Javier, *Max Aub y la escritura de la memoria*, Sevilla, Renacimiento, 2014.

Sanz Álvarez, María Paz, *Narrativa breve de Max Aub*, Madrid, Fundación Universitaria Española, 2004.

Soldevila Durante, Ignacio, *La obra narrativa de Max Aub (1929-1969)*, Madrid, Gredos, 1973.

Soldevila Durante, Ignacio, *El compromiso de la imaginación. Vida y obra de Max Aub*, Segorbe, Fundación Max Aub, 1999.

Valender, James y Rojo, Gabriel (eds.): *Homenaje a Max Aub*. México: El Colegio de México, 2005.

CARMEN MARTÍN GAITE, ***LAS ATADURAS***

ALEMANY BAY, Carmen (1990), *La novelística de Carmen Martín Gaité: Aproximación crítica*, Salamanca: Ediciones de la Diputación de Salamanca.

CIPLIJASKAITÉ, Biruté (2000), *Carmen Martín Gaité (1925-2000)*, Madrid: Ediciones del Orto.

JURADO MORALES, José (2001). *Del testimonio al intimismo. Los cuentos de Carmen Martín Gaité*. Cádiz, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz. Disponible en: SKM_C25822040713350 (uca.es)

JURADO MORALES, José (2003). *La trayectoria narrativa de Carmen Martín Gaité*. Madrid: Gredos.

JURADO MORALES, José (2018). *Carmen Martín Gaité. El juego de la vida y la literatura*. Madrid: Visor Libros.

O'LEARY, Catherine y RIBEIRO DE MENEZES, Alison (eds.) (2008). *A Companion to Carmen Martin Gaité*. Woodbridge, U.K. / Rochester, N.Y.: Tamesis.

TERUEL, José (2025). *Carmen Martín Gaité. Una biografía*. Barcelona: Tusquets.

LUIS GARCÍA MONTERO, ***Habitaciones separadas***

ABRIL, Juan Carlos (2015). "Dos momentos decisivos en la poesía de Luis García Montero", *Signa. Revista de la Asociación Española de Semiótica*, 24, pp. 149-162. Disponible en: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5057981>

ABRIL, Juan Carlos y CANDEL VILA, Xelo (eds.) (2009). *El romántico ilustrado. Imágenes de Luis García Montero*. Sevilla: Renacimiento.

ABRIL, Juan Carlos y FERNÁNDEZ SERRATO, Juan Carlos (ed.) (2018), *La hora de escribir: perspectivas sobre Luis García Montero*. Madrid: Visor.

AMANN, Elizabeth (2010). "Separate Rooms: Luis García Montero and the Reading of Experience", *Symposium. Quarterly Journal in Modern Literatures*, 64.3, pp. 187-201.

DÍAZ DE CASTRO, Francisco (1996). "*Habitaciones separadas* de Luis García Montero", *Ínsula*, 594, pp. 22-24.

OLEZA, Juan Carlos. (2003). "Luis García Montero: 'El insomnio de Jovellanos', un tiempo mío entre dos olas". En: Jesús García Sánchez (ed.), *Centuria. Cien años de poesía en español*. Madrid: Visor, pp. 403-418

SCARANO, Laura (2004). *Las palabras preguntan por su casa. La poesía de Luis García Montero*. Madrid: Visor.

JUAN MAYORGA, ***Himmelweg***

AZNAR SOLER, Manuel (2011). «Memoria, metateatro y mentira en *Himmelweg*, de Juan Mayorga», estudio introductorio a, Juan Mayorga. *Himmelweg*. Estudio introductorio, notas y apéndices de Manuel Aznar Soler. Ciudad Real: Ñaque, pp. 15-128.

BRIGNONE, Germán (2017). *Tránsitos, apropiaciones y transformaciones: un modelo de cartografía para la dramaturgia de Juan Mayorga*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

BRIZUELA, Mabel (ed.) (2011). *Un espejo que despliega. El teatro de Juan Mayorga*. Córdoba: Universidad Nacional de Córdoba, Facultad de Filosofía y Letras.

DI PASTENA, Enrico (2010). "El reloj y la canción: la dimensión metatextual en *Himmelweg*, de Juan Mayorga", *Annali dell'istituto Universitario Orientale di Napoli. Sezione Romanza*, 52, pp. 29-57.

DÍEZ PUERTAS, Emeterio (ed.) (2019). *Poliedro: acerca de Juan Mayorga*. Madrid: Ediciones Antígona.

FRANCISCO RODÓ, Alicia(2017). "El tiempo delos vencidos en *Himmelweg* de Juan Mayorga. El teatro histórico como teatro político", *Anagnórisis. Revista de investigación teatral*, 16, pp. 220-244. Disponible en: [http://anagnorisis.es/pdfs/n16/AliciaFrancisco\(220-244\)n16.pdf](http://anagnorisis.es/pdfs/n16/AliciaFrancisco(220-244)n16.pdf)

GARCÍA BARRIENTOS, José-Luis (2016). "Puesta en escena de lo irrepresentable (Análisis de la dramaturgia de *Himmelweg*)". En: José-Luis García Barrientos (ed.), *Análisis de la dramaturgia española actual*. Madrid: Ediciones Antígona, pp. 225-264.

MONLEÓN, José (2004). "*Himmelweg*, de Juan Mayorga: La construcción de la memoria", *Primer Acto: Cuadernos de Investigación Teatral*, 305, pp. 25-27.

NOTA: Com citar i elaborar la bibliografia:

<https://www.uab.cat/web/estudia-i-investiga/com-citar-i-elaborar-la-bibliografia-1345708785665.html>.

Programari

Cap

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.

A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	2	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	2	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt